

BUTLAR - BUTLER.

Dwadzieścia włók gruntu nad rzeką Dzierzbą blisko m. Nowogroda Mazowieckiego.

BUTLAR - BUTLER. Baronowie i szlachta.

Taż familia co Butler, herbu Butler; pochodzi z Niemiec. W Inflantach osiedliła się w XIII stuleciu i nosiła tytuł baronów; właściwie jednak otrzymała go w Prusach 1782 roku. Kilku członków tej familii w różnych czasach zamieszkiwało w Polsce. Baronowie Benedykt.. generał-major w 1770 r.

Fryderyk, 1771 r. pułkownik wojsk koronnych.

BUTLER b. BUTLER. Hrabioie i szlachta.

Herb-tarcza czerwona z skrajami tegoż koloru, na niej kosz z kwiatami, lub dzbanek srebrny o jednym uchu napełniony winogronem; na hełmie w koronie trzy pióra strusie, środkowe białe, skrajne czerwone.

Herb hrabiów Butlerów- tarcza w czworo przedzielona z małą tarczą w pośrodku, na której w polu złotem orzeł czarny łbem w prawo, na jego piersiach, na małej tarczy kosz srebrny ze złotymi obręczami. Na głównej tarczy w części pierwszej W polu czarnem schody złote o czterech stopniach; w drugiej i w trzeciej, w polu czerwonym dwa trójzęby na krzyż, żeleźcem w górę; w czwartej Czarnej części okrągłe zwierciadło; nad tarczą trzy hełmy: na środkowym kolumna czerwona na srebrnej podstawie z trąbką i trzema piórami strusimi, z których środkowe czerwone; na hełmie prawym w koronie połowa psa czarnego bez nóg o dwóch białych skrzydłach, głową w lewo, w srebrnej obroży, z okrągłym zwierciadłem na piersiach; na hełmie lewym w koronie dwa orle skrzydła, prawe złote, lewe czarne.

Rodzina heska, jej właściwym nazwiskiem było Butlar, które nawet dotychczas nosi jedna jej gałąź; już za kawalerów mieczowych osiedliła się w Inflantach. Około 1580 r. żyło dwóch braci Jan i Herman, ożeniony z Katarzyną Toreb; po Janie było czterech synów: Henryk, Teodor, Jan i Krystyan. Z nich Teodor z żony Doroty von Streihorst miał syna Gotarda-Wilhelma, pisarza kancelaryi królewskiej 1624 r., ulubionego dworzanina królewicza Jana Kazimierza, któremu towarzyszył w podróżach po Europie, a od uwięzionego we Francji używany był w legacyach do dworu francuzkiego i do króla Władysława IV w celu wyswobodzenia królewicza z więzienia. Zręczność i gorliwość, jakie w tych legacyach okazał, równie jak i następna zawsze wierna służba pozyskały mu względy Jaiia Kazimierza, który też, skoro wstąpił na tron. zamianował Gotarda-Wilhelma podskarbis nadwornym koronnym, i nadal mu starostwa: nowskie, parnawskie i bolesławskiego, a w 1656 r. urząd podkomorzego koronnego, i starostwo preńskie praweni lennem na wieczność; W 1658 r. był on generał-majorem wojsk królewskich. Butler otrzymał 1651 r. tytuł hrabiego państwa rzymskiego; umarł w 1661 r., pozostawiwszy z żony Konstancyi Wodyńskiej, kasztelanki podlaskiej, córkę Katarzynę 1v za Ernestem Grothusem, a 2v. za Fryderykiem Falkierzambem, wojewodą intianckim, I czterech synów: Marka, Teodora, Jana i Aleksandra, Z tych:

Marek. starosta preński, podkomorzy drohicki 1678 r. starosta drohicki 1679 r, poseł na sejmy. rewizor skarbu koronnego 1669 r.; umarł w 1690 r., z. Żoną Barbarą Słupecką. kasztelaną lubelską, bezpotomny.

Teodor, kanonik warszawski i opat Witowski 1680 r.

Jan. dziedzic dóbr Międzylesie i Krześlin, starosta nowski drohicki, poseł na sejm 1669 r., pułkownik wojsk koronnych 1685 r., z żoną Bogumiłą Gorajską, bezpotomny.

Aleksander. drugi z kolei syn Gotarda-Wilbelma. starosta preński i drohicki, poseł na sejm 1669 r., ożeniony z Konstancją Krassowską, podkomorzanką mielnicką, miał syna Antoniego-Marka, starostę brańskiego i preńskiego, dziedzica dóbr Radzimina, w wojew. podlaskim, po którym z Żony Franciszki Szczuc jej synowie: Józef, Michał i Łukasz-Aleksander.

Z nich Józef. dziedzic wsi Radzimino i Kały, umarł 1749 r., pozostawiając z żony Teresy Urbańskiej córki: Józefę za Krzysztofem Szczytem, starostą witagolskim, Antoninę za Kazimierzem Ossolińskim, podkomorzym mielnickim i Annę Janową. Wiśtocką, chorążynę bydgoską.

Michał. starosta witagolski i preński 1700 r., poseł na sejmy, stronnik Czartoryskich, kawaler orderu św. Stanisława, miał dwie żony Benedyktę Pac i Maryannę Markowską; z pierwszej żony córka Franciszka za Mikołajem ks. Radziwiłłem, generałem wojsk litewskich, z drugiej synowie: Jan, dziedzic dóbr Miedzna, i Antoni, dziedzic dóbr Jartypory, otrzymali przyznanie tytułu hrabiowskiego w Królestwie 1824 r., lecz na bezpotomnie zmarłych zgasła linia hrabiowska tego domu.

Łukasz-Aleksander, trzeci syn Antoniego~Marka, dziedzic dóbr Sarnaki, które zamienił na miasto, w 1760 r. dostał od Augusta III dobra Grodziczno, w wojew. chełmińskim, na własność; starosta witagalski i mielnicki, wojski bielski, podpisał elekcyę 1764 r.; z żony Katarzyny Granowskiej jego córka Rozalia za Antonim hr. Ossolińskim, starostą sulejowskim.

Z tej familii. Bartold, pułkownik piechoty 1580 r., jego syn Eborhard. Jerzy, podkomorzy wendeński 1613 r.. dzielny wojownik, pułkownik wojsk koronnych, należał do wyprawy przeciwko Moskwie; był ożenionym z Elżbietą Wąsowicz, starościanką łemzeleńską.

Magnus, starosta bausceński 1623 r.

Ernest-Aleksander, pisarz ziemski wendeński 1634 r., wojownik przeciw Moskwie. Mikołaj, podpułkownik wojsk królewskich, dostał w nagrodę zasług majątek Legen w Inflantach 1659 r. Krzysztof~ sędzia grodzki braclawski, podczaszy inflancki, deputat na trybunał litewski 1709 r., miał syna Jana, cześnika braclawskiego, żonatego z Heleną Drozdowską 1755 r. Jan, podczaszy inflancki, podpisał elekcyę 1733 r. Ignacy, miecznik wilkomierski 1780-1783 r.

Potomstwo: Antoniego, Ignacego, Bartłomieja i Mateusza, synów Andrzeja, wnuków Ernesta, prawnuków Aleksandra, wylegitymowane w Cesarstwie 1836-1852 r. i zapisane do ksiąg szlachty gub. Kowieńskiej.

Podług Niesieckiego Butlerowie, osiedleni w Prusach Zachodnich, byli wychodźcami z Irlandyi. Z nich Jakób, pułkownik wojsk koronnych, w nagrodę zasług wojennych otrzymał indygenat 1627 r., odznaczył się w wojnie z Moskwą 1632-1634 r. I w utarczce pod Smoleńskiem ocalił życie Władysławowi IV; na sejmie 1635 r. dostał wynagrodzenia 25,000 złotych za koszta wojenne; osiadłszy w Prusach, otrzymał także indygenat tej prowincyi.

Jan-Wilhelm, starosta radzyński, generał-major wojsk koronnych, niezachwianie wierny królowi Janowi Kazimierzowi w wojnie ze Szwedami, przyłożył się do odzyskania Poznania 1657 r. i Malboga 1659 r. Otto, podpułkownik wojsk

koronnych, kapitan artylerii w oblężeniu zbarazkiem 1649 r., wiele przyczynił się do obrony przeciwko Kozakom; następnie walczył przeciwko Szwedom i Moskwie; w nagrodę zasług wojennych dostał królewsczyzny Ostrowy i Wołodrza, na Kujawach, które w 1668 r. Ustąpił bratu Ernestowi, ożenionemu z Jadwigą Żychlińską.

N. generał-major, starosta bydgoski, walczył pod Wiedniem 1683 r.

Leon, komisarz skarbowy w wojew. malborskiem 1764 r.

BUTLER. Rodzina tatarska na Litwie. Aleksander, towarzysz w lekkiej chorągwi Azulewicza 1792 roku. Jan, syn Mustafy, zapisany do ksiąg szlachty gub. wileńskiej 1819 r.

BUTOWICZ h. BUTLER. Jan i Michał, synowiec Stanisława, zapisani do ksiąg szlachty gub. kowieńskiej 1798 r.

Herbarz Polski. Rodzina. Tom 1L13